

Küreselleşmenin İnsan Hakları Üzerine Etkisi*

Peter Schwab & Adamantia Pollis

Küreselleşme bir çok kişi tarafından özellikle 1989'da Berlin duvarının kaldırılmasından itibaren büyük bir gelişme olarak düşünülür. Elbette, Thomas Friedman küreselleşmenin soğuk savaş-sonrası dünyanın düzenleyici ilkesi ve soğuk savaş sisteminin yerini alan uluslararası bir düzen olduğunu ileri sürer.¹ Hâlâ doğal süreçler geçmiş yüzyıllardan çağdaş fenomenlere doğru ilerlemektedir. Marco Polo 13. 14. yüzyıllarda, nihayetinde 'Doğu'dan Avrupa'ya doğru gelişen bir baharat ticareti ile sonuçlanan dünya ticaretini başlatmada büyük rol oynadı. Sonradan merkantilizm Avrupa monarşileri hazinesi için Asya ve Amerika kıtasından değerli metaller çıkardı, Arap tüccarlar Doğu Afrika'da yerleşen ticaretlerini genişletmek için çalıştı, üçlü bir yapıyla, Avrupa üyeliğine kabul edilmiş Afrikalı Slav ticareti, Karaibler ve Amerika koloni bölgelerinin de bu sisteme dahil edildiği Batı Afrika'da gelişti. Immanuel Wallerstein'nın uzun '16. yüzyıl'² olarak adlandırdığı şey boyunca, dünya kapitalist sisteminin ortaya çıkışı, Janet Abu-Lughod'un dokümanlarına³ göre, Asya'da merkezileşen 13. ve 14. yüzyıldaki bir dünya sistemi tarafından başlatılmıştı. Hatta ilk başlangıçlarında, küresel ticari sistem giyim kuşamlarına kendilerini iyice kaptırmış bölgelerdeki bireylerin insan haklarına az ilgi gösterdi.

19. yüzyıl boyunca Batı Avrupa devletlerindeki kapitalizmin yükselişi bilimsel gelişmeler ve teknolojik yeniliklerle olumlu bir duruma geldi, emperyalizmin gelişmesine koloni imparatorluklarının kurulmasına yol açtı. 19. yüzyıl sonlarındaki 'ikinci' emperyalizm dünya çapında bağlayıcı politik ve ekonomik ilişkileri kurdu. Endüstrileşmiş Batılı devletler tarafından yönetilen politik bir sistem olarak emperyalizm ekonomik sömürü ve endüstrileşmemiş ülkelerin endüstrileşmiş ülkelere artan bağımlılığı ile birlikte ortaya çıktı. Endüstrileşmiş ülkeler başlangıçta kapital tekelin kârlarından, denizsızı yatırımdan ve nihayetinde finans kapitalin desteğinden yarar sağlarken, endüstrileşmemiş ülkelerin geleneksel yaşam ekonomileri ve ticaret modelleri bozuldu. Yüzyıllar

* Adamantia Pollis, Peter Schwab, *İnsan Hakları Yeni Perspektifler Yeni Realiteler*, Lynne Rienner Publishers, Londra, 2000

¹ Friedman, Thomas L. *The Lexus and Olive Tree*. New York: Farrar Straus and Giroux, 1999.

² Wallerstein, Immanuel, *Kapitalist Dünya Ekonomisi*, New York: Cambridge University Press, 1979.

³ Abu-Lughod, Janet, *Avrupa Hegemonyasından Önce: Dünya Sistemi AD 1250-1350*, New York: Oxford University Press, 1989.

boyunca dünya yavaş yavaş küçüldü; dünyanın geniş bölgelerinin az sayıda gelişmiş ülkelerin kârlarına hizmet etmesiyle sistematik olmayan bir biçimde dünya bütünleşti. II. Dünya savaşının sonunda bile, koloni sonrası dönem boyunca egemen ve eşit devletlerin uluslar arası norm belirleyici olmalarına rağmen, Batı kendisinin yaratmış olduğu Batılı olmayan dünyanın ekonomik bağımlılığında ısrar etti.⁴ Ayrıca, artık koloni kurallarının olmamasına rağmen, Soğuk Savaş dönemi boyunca bir çok endüstrileşmemiş ülke Birleşik Devletlerin ve Sovyetler Birliğinin politik müvekkilleri oldu.

Küreselleşme böylece yüzyıllardır oluşum halindedir. Buna rağmen, onun son yıllardaki ayırıcı özelliği dünyanın her tarafında zamanın ve çok hızlı mali ve ulaşım işlemlerine imkân veren mekânın daralmasıdır.⁵ Bir küresel ekonomi sonraki rolü ve işlevi değiştiği için ve/veya devlet egemenliğini bir çok alanda azalttığı için devletin sınırlarının ötesine geçen bir varolma şekliyle ortaya çıkmaktadır.⁶ Çağdaş küreselleşme çok çeşitlidir. Küresel tüketici piyasası ve onun ilgili homojen ürün dağıtımı muhtelif eşiz el sanatlarını, giyim kuşamı, mimariyi, görsel ve temsil sanatlarını ve hatta farklı kültürlerin ve toplumların yiyeceklerini tahrip ediyor.⁷ Standardize etme ve tek düzelik, farklılık ve çok yönlülüğün yerine geçiyor. Çokuluslular verimli olanaklarını, çoğunluğunu çocuk işçilerin oluşturduğu, ucuz emek ve uygun yatırım iklimi araştırması için baştan başa bütün dünyaya yayarken hem iç piyasada hem de kesişen sınırlarda firmaların birleşmesi ve kazançlar sıradan olaylardır. Mali işlemler, para borsasını içerdiği için, anlıktır. Üstelik, modern teknoloji sonra en azından bilgisayar, e-mail ve internet kullanma olanağına sahip olanlara hızlı bir şekilde ulaştırılan ulaşım, haber ve bilgiye olanak sağlar.

Küreselleşmenin Kapsamını Değerlendirme

Her şeyden önemlisi, küreselleşme; stok, sözleşme, ve gelecek pazar mübadelesi gibi uluslararası mali işlemlerin; ve yaygın değişkenliğin dünya çapında emek piyasası ve küresel ürün olanakları aracılığıyla tamamlandığı bir dünya ekonomisinin ortaya çıkışına dayanmaktadır. Politik, teknolojik, enformatik ve kapital bütünleşme 'sadece küresel serbest ticaretle değil daha çok açık seçik olarak kapitalin serbest dolaşımı olarak tanımlanan' bir küresel pazar yeri yaratmaktadır.⁸ Piyasa güçleri serbest ticaret ve rekabeti yönettiği için, ekonominin çok şeffaf ve, bu nedenle, 'çok verimli ve serpilken ekonomi'

⁴ Akışın bir istisnası ekonomik büyümenin yüksek oranlarını geliştiren ve deneyimleyen Doğu Asya 'kaplanları' olarak görüldü. Son kriz, devletin temel bir ekonomik aktör olduğu ülkelerde bile küresel ekonominin tuzaklarına dikkat çeker.

⁵ Mittleman, James H. *Küreselleşme: Kritik Yansımaları*. Boulder, Colo.: Lynne Rienner Publishers, 1996, bölüm 1, 11 Yazar küreselleşmenin karakteristikleri olan zaman ve mekânın daralmasına işaret eder.

⁶ Devlet egemenliği hiçbir şekilde kusursuz olmamaktadır. Fakat geçmişteki kısıtlamalar isteğe bağlı olarak iki tarafı ya da çok tarafı muamelelerin bir sonucu olarak kabul edilir.

⁷ Devletlerin ve doğu Karaib bölgesinin arka kalan koloni arazilerinin bu süreç tarafından deforme edilmemiş kültürlerine nasıl sahip oldukları tartışması için bak. Schwab, Peter, *Küba: U.S. Ambargosu ile Yüzleşme*, New York: St. Martin's Press, 1999. Aynı şekilde U.S. film endüstrisi dünya çapındaki piyasa paylaşımını arttırarak başka ülkede gücünü ve etkisini ortaya koymaya devam ettiği için Hindistan'daki, ve hatta doğu Almanya'daki Potsdam-Badelsberg 'de, film endüstrisinin düşüşüne dikkat edilebilir.

⁸ Soros, George, *'Kapitalizmin Son Şansı' Yabancı Politika* (Kış 1998/99): 56.

şekline dönüşeceği iddia edilir.⁹ Birleşik Devletlere dayalı çokuluslular (onların otoriteleri, en azından şimdilik, herhangi bir devlet gücü tarafından meydan okunmadan kalır) tarafından hükmedilen küreselleşen ekonomi diğerlerinin arasından IBM, Microsoft, Intel, ve Cisco Sistemleri gibi ortak devler tarafından kontrol edilen teknolojik güçlerin üstünlüğü ile desteklenir. Hardware, software, micro işlemciler, ve internet bu ortak devlerce, sayısallaştırma, fiber optik ve uydu haberleşmeleri eşliğinde, anlık mâli aktivite dikkate alınarak yaratılır.

Sistem mâli piyasalardaki ve merkezdeki kurumlardaki kapitali çektiği için ve sonra onu çevreye aktardığı için büyük bir dolaşım sistemi olarak canlandırılabilir.....Asya krizi (1997'nin) akış yönünü tuttu.¹⁰

1996 yılında yalnızca 93 milyar dolar Endonezya, Malezya, Filipinler, Güney Kore ve Tayland'a aktı. 1977'de Asya ekonomik krizi çıktığı için beş ülkeden net dışarıya akış 12 milyar dolardı.¹¹ Batılı yatırımın hemen hemen anlık geri alınışı ve ücret ve istihdam fazlasıyla düşerken, devalüasyon olacağı ve fiyatların artacağı yaygın kanısına neden olan krizin meydana gelmesi (IMF) Uluslararası Para Fonunun (çoğunlukla Afrika'ya uygulanan) uzun-sürelî yapısal düzeltme politikasında ısrar etmesine yol açtı. İhraçlar düştü ya da durgun kaldı, ve mevcut hesap açığı yükseldi. Federal Mevduat Sigortası şirketinin ilk başkanı, Ruth Heifer'a göre, Finansal liberalleşme, onu destekleyici bir alt yapıya sahip olmayan ülkelere kabul edildi. Bu, olumsuz ve aşırı büyüyen borçların birleştirildiği Asya krizinin temel nedenlerinden biriydi.¹² Acil durum Latin Amerika ve Rusya'ya ulaşmayı engelledikçe, ekonomileri bozuldu ve politik ve sosyal karışıklık geniş bir alana yayıldı. Haziran 1977 ve Aralık 1998 arasında Batılı yatırımcılar öncelikle hızlı bir şekilde kapitallerini çektiği için, Endonezya stokları % 80, Filipinler' de % 54, Tayland'da % 42, Malezya'da %74, ve Güney Kore'de %29 düşerken Rusya'daki stok piyasa değerleri %86'ya indi. Aynı dönem boyunca, bu, Birleşik Devletlerde %31 artarken, Alman stok piyasası %54 yükseldi.¹³

Kapitalin akışını yönetmede sorumlu yatırımcılar ve devlet adamları Hans- Peter Martin ve Harald Schumann'ın 'oylama için yasal para' olarak bahsettiği şeyi bu teknolojik küresel yeni dünyada yaratmaktadır. Bu bir ahlaklılık sorusu değildir....fon yöneticileri tarafından yalnızca kapital yönünden en yüksek kâr araştırılarak direktifler gerçekleştiriliyor....fakat onların üstün vasıflı gücü, şimdi onların acı verecek şekilde başarılmakta olan sosyal eşitsizlikteki her bir adıma meydan okumalarına olanak sağlar.¹⁴

Kapatılmamış sınırlar ve serbest piyasalar neoliberal ilkelerce desteklendikçe (asıl savunucusu Milton Friedmann'dır) IMF ve Dünya Bankası borçlu ülkelere ilkeleri borç için koşul olarak yüklerken, çoğu ülke kapital akışla dikte ettirilen liberalleşme politika-

⁹ Friedman, Thomas L. *The Lexus and Olive Tree*. New York: Farrar Straus and Giroux, 1999, 8.

¹⁰ Soros, George, 'Kapitalizmin Son Şansı' Yabancı Politika (Kış 1998/99): 56- 57.

¹¹ New York Times, 16 Şubat, 1999: A11.

¹² New York Times, 16 Şubat, 1999: A11

¹³ New York Times, 17 Şubat, 1999: A8.

¹⁴ Martin, Hans-Peter ve Harald Schumann, *Küresell Tuzak: Küreselleşme ve Zenginliğe Taarruz ve Demokrasi*, New York: Zed Book's, 1998, 69.

larını izler, ya da boyun eğmeye zorlanır.¹⁵ Üstelik, Kuzey Amerika Serbest Ticaret Antlaşması sonucuna göre, U.S. çokuluslular, işçi haklarını ve makul ücretleri göz ardı ederek Meksika gibi yerlerin üretim olanaklarında kolaylıkla değişiklik yapabilirler. Dünya Ticaret Organizasyonu dünya çapında bir ölçütle serbest ticareti zorlamaya girer. Gelişmemiş ülkelerin gelişme stratejisi olarak ithal değiştirim politikaları dönemi bitmektedir. Genel olarak küresel yetkililer –uluslararası finans ve çokuluslular- yüz milyonlarca insanı etkilese bile eylemlerinden dolayı ülkeye sorumlu tutulamazlar. Tam aksine, şimdi devletler bu özel ekonomik rejim için sorumludurlar. Elbette, Endonezya'yı şiddetle vuran ekonomik krizin ve IMF tarafından zorlanan yapısal düzenleme programının bir sonucu olarak yüz milyondan fazla insanın yoksulluk sınırının altında yaşıyor olduğu tahmin edilir.

Merkezleşmiş idari komuta merkezinin çokuluslular için oldukça iyi endüstrilemiş ülkelerin finansal kapitallerinde konuşlandırıldığı kaydedilmelidir. İkincisi sonradan küreselleşmenin en önemli savunusu olmaktadır. Bu arada, soğuk savaşın sonunda gelişmiş ülkelerce yapılan gelişme amaçlı yardımda önemli bir düşüş meydana gelmektedir.¹⁶ Soğuk savaş dönemi boyunca büyük askeri ve ekonomik yardım alan Afrika (Güney Afrika haricinde) küresel ekonomiye dahil edilmemektedir, ve gerçekte Somali, Sierra Leone, Zaire (şimdi Kongo Demokratik Cumhuriyeti) gibi ülkelerdeki uygulamanın son bulduğu görülmektedir. 1999'un son günleri boyunca, her şeyin normal gittiği Fildişi sahilleri, sivil hükümetinin ordu tarafından düşürüldüğünü gördü.

Neoliberalizm savunucuları, kürese

leşmeyi dürüst bir şekilde haklı çıkarmak için, ya da George Soros'un 'serbest piyasa yasası'¹⁷ olarak belirttiği şeyi, insan hakları ile ilgili evrensel durumun sorumluluğuyla felsefelerini sarıp sarmalarlar. Kenneth Anderson'a göre, İnsan Hakları İzleme Komitesinin bir zamanlar:

Küresel piyasa ekonomisi, geleneksel toplumları ve ahlakları yerle bir ettiği için ve gezegenin her bir köşesini tek bir ekonomik düzene sürüklediği için, insan hakları yeni küresel orta sınıfın yeni kozmopolit düzenin üstünlüklerini haklılandırmak için ihtiyaç duyduğu seküler bir inanış olarak ortaya çıktı.¹⁸

Fakat insan haklarının, şüphesiz ekonomik ve sosyal hak perspektifinden, hatta bununla beraber oylama gücünü ilgilendirdiği ölçüde, küreselleşme tarafından desteklenip desteklenmediği son derecede kuşkuludur. Dünya Bankasına göre, Asya krizinin can damarı 'kapital akışın ani ve güçlü ilerleyişiydi.' Küresel yatırımcılar, ve Asyalı yetkililer, ve yatırım kapitalini elde etmek için istekli girişimciler sorumlu tutulduğundan dolayı Dünya Bankası 'ani ve güçlü ilerleyişin yüksek bir dış akışla meydana geldiğini ileri sürdü.' IMF tarafından uygulamaya koyulan politikalar binlerce küçük ticari firmayı iflase göndererek bankaların, yatırım fonlarının, ve gayri menkul şirketlerin dışında ilk

¹⁵ 1970'lerin sonunda Dünya Bankası temel hakları çoğaltmayı planladığı kısa dönemli bir gelişme politikası uyguladı fakat daha sonra bu IMF'nin rehberliğinde takip edildi.

¹⁶ Örneğin; 1996' ya kadar 25 ülkeye ve Karaib Basın bölgesine yapılan U.S. ekonomik yardımı %90-225 milyon dolardan 26 milyon dolara - düşü. New York Times, 24 Ekim,1996: A13.

¹⁷ Soros, George, 'Kapitalizmin Son Şansı' Yabancı Politika (Kış 1998/99): 57

¹⁸ Ignatieff, Michael 'İnsan Hakları: Ortalama yaşam Krizi' The New York Review of Books (20 Mayıs 1999): 59, Yazar tarafından anlatıldığı gibi.

önce ülkeleri sıkıntıya sokan bir ekonomik sıkıntı yaydı. Bazı tahminler Endonezya'da iflas düzeyinin şimdi % 75 olduğudur.¹⁹ Uluslar arası Çalışma Organizasyonu, Asya hadisesi hakkındaki raporunda, bu ülkelerin çoğunun ekonomik felaketten kendini toparlamaya başladığı sonucunu çıkardı, Güney Korelilerin % 12'si yoksulluk sınırının altına düşecekken Güney Kore' deki işsizlik %2,3 'den % 8,2 'ye yükselecek.²⁰ Bu arada, yedi gruptan (önemli derecede endüstrilemiş ülkelerden) biri olan Japonya olağandışı işsizlik ve evsizlik seviyesine yol açan ekonomik bir düşüş yaşamaktadır.²¹

Küresel bütünleşme, Edward Luttwak'ın 'turbo-kapitalizm' olarak bahsettiği şey, dünya piyasasının diktatörlüğü haline gelmektedir ve durdurulamaz görünüyor. Fakat, birçokları için, küreselleşen ilerleme hiçbir şekilde ilerleme değildir.²² Birleşmiş Milletler Sekreteri Kofi Annan, Davos'ta ki 1999 Dünya Ekonomik Forumunda dünyanın birleşik ve politik gücünün seçkinlerinin konuşmasından önce, açık küresel pazarların zarar beklentisini, ve böyle giderse onun taleplerine karşı III. Dünya'nın yinelenen savunmasızlığını ifade etti.

Yalnızca kısa-dönem kâr hesaplarıyla işletilen bir küresel piyasa ile insan saygınlığına sahip olan piyasa arasında seçim yapmalıyız. En azından siz kendiniz, ya doğrudan ya da dolaylı olarak işe zorlanan yaşı küçük çocukların istihdam edilip edilmediğini araştırabilirsiniz. Pazarın yayılımı toplumların yeteneklerine ve onları elverişli hale getiren politik sistemlere meydan okur. Küreselleşme yaşamın bir gerçeğidir. Fakat onun olumsuz taraflarını hafife almakta olduğumuza inanıyorum.²³

Küreselleşme Monroe Doktrininin kapitalist karşılığı olan, U.S.'nin Yazgı Manifestosu politikasının bir yayılması olarak görülebilir. Ve insan hakları hususunda, küreselleşmenin 'piyasaların geleneksel toplum yapılarını yıkışını ve fazla iddialı düşüncelerin ortaya çıkışını cesaretlendirdiği için çoğunlukla Batılı evrensellik kavramını yayma ve güçlendirmede destek oldukları tartışılır.²⁴ Böylece, otoritesini ve dünya çapında nüfuzunu sezindirmede Birleşik Devletlerin mevcut gücü arttığı için finansal pazar, U.S. yabancı politika, ve insan hakları tamamıyla birbirine bağlıdır. Ya da Thomas Friedmann aynı zamanda onu 'bu dünyayı koşucu gibi Formula I arabasıyla ezip geçiyor olacaksınız' gibi kaba bir şekilde küreselleşme için şükran şarkısında kullandı.²⁵

Devlet egemenliği, Westphalia barışından beri tarihsel olarak anlaşıldığı gibi, yavaş yavaş zayıflatılıyor. Devlet egemenliği hiçbir şekilde kusursuz olmamasına rağmen, baskılar iki taraflı ya da çok yanlı bir antlaşma olarak ya da zaman zaman geleneklere

¹⁹ Dünya Bankası , Yıllık Rapor, 1998, New York Times'da da belirtildiği gibi 3 Aralık: A20.

²⁰ New York Times'da belirtildiği gibi, 3 Aralık,1998:A20.

²¹ Japonya'nın işsizleri sosyal sistemden dolayı göz ardı edilmemektedir,piyasa yükselişi gözlenmektedir. 1190'da işsizlik % 2,1, fakat 1997'ye kadar %3,4 'kadar tırmandı, şimdi % 5,0 'da olduğu tahmin edilir.Uluslararası Çalışma Ofisi, 1998, www.stst.go.ip/1603.atm#jf03-02.

²² Martin, Hans-Peter ve Harald Schumann, *Küresel Tuzak: Küreselleşme ve Zenginliğe Taarruz ve Demokrasi*, New York: Zed Book's, 1998, 9.

²³ New York Times, 1 Şubat, 1999, A:14.

²⁴ Ignatieff, Michael '*İnsan Hakları: Ortalama yaşam Krizi*' The New York Review of Books (20 Mayıs 1999): 58-62.

²⁵ Friedman, Thomas L. *The Lexus and Olive Tree*. New York: Farrar Straus and Giroux, 1999, 372.

uygun bir yasanın sonucu olarak kendisini kabule zorladı. Günümüzde devletin değişen rolü böylece küreselleşmenin kolaylaştırıcısı haline gelen liberalleşme ve devlet müdahalesini kaldırma şeklinde dile getirilir.²⁶ Önemli derecede dikkate değer olgulardan biri demokratik ülkelerde bile bütün yurttaşların günlük yaşamlarını ve refahlarını doğrudan etkileyen küresel yetkililerce alınan kararlardaki, politiklardaki ve eylemlerdeki katılma dahil edilmedikleri olgusudur. Stok ve bono piyasaları, küreselleşme tartışmasının şekçin bir arabulucusu haline gelmektedir. Ayrıca, çokuluslu şirketler ve finansiyerler arasındaki acımasız rekabete rağmen, en azından şimdi, finansal aktörler ve çokuluslular kendi normlarını ve kendi rejimlerini planlamayı bıraktıkları için küresel ekonominin uluslararası düzenleyici temsilcilikleri artık varolmayan yerli seviyedekilerle kıyaslanabilir.

Açık sınırlar ve serbest piyasalar doktrinini ile birlikte, neoliberalizm ya gönüllü olarak ya da IMF ve Dünya Bankası tarafından dayatılarak devletlerin ezici çoğunlukla izledikleri politikaları sunar. Küreselleşme, Soros'un da iddia ettiği gibi, serbest piyasa ekonomisi açık olmasına rağmen ideolojik ve insani desteklerden²⁷ yoksundur.²⁸ Bu kendi maddi bencilliğini yakalamak amacıyla John Locke'un insan kavramlaştırmasının ve Adam Smith'in piyasa gücünü ifade eden görünmez elin çağdaş steril bir yorumudur. Bu kesinlikle büyük çoğunluk için büyük iyilik faydacı inanışındaki önermeye sahip değildir. Böylece, neoliberalizm sadakati herhangi bir ulus-devlet değil kâr ve zenginlik olan yeni bir kapitalist sınıfın ortaya çıkışını hızlandırmaktadır. Neoliberalizmin Tanrısı zenginlik ve onun sürekli birikimidir. Mutabık bir şekilde, David Apter'in iştirak etmek için yetersiz olanlar ya da gelişme sürecinden²⁹ hariç tutulanlar olarak sınıflandırdığı, marjinaler modern küresel ekonomiden yararlanamıyor.

Küreselleşme çalışmaları geçen bir kaç yıl içinde büyümektedir. Bununla birlikte, birkaç kişi etraflıca yerel seviyedeki eşzamanlı parçalanma sürecini ve, özellikle, bu iki yüzeysel çelişkili süreç arasındaki bağlantıyı dile getiriyor. Bir çok analiz küreselleşmenin olumsuz sonuçlarına, yani küresel ekonomide üretici olmayan milyonlarca insanın önemsizleştirilmesine, karşı geliyor.³⁰ Küreselleşmeye tepki, karışıklığın artması, çatışma, emek mücadelesi, ve artan etnik, ırksal ve dinsel eğilimlerden dolayı meydana gelmektedir. Gerçekte, 1999 Dünya Ekonomik Forumundaki bildirisinde Kofi Annan sadece bu noktayı dile getirdi. Şunu ileri sürdü:

İnsanlar 'küresel ekonomi'de güven kurana kadar, o zayıf ve savunmasız olacak – yani, himayecilik, populizm, nasyonalizm, etnik şovenizm, fanatizm ve terö-

²⁶ Sassen, Saskia, *Yitirilen kontrol: Küreselleşme döneminde Egemenlik*, New York: Colombia University Pres, 1996

²⁷ Cox, Robert W. 'Küreselleşme Üzerine Bir Perspektif', James H. Mittlemann, *Küreselleşme: Kritik Yansımaları*. Boulder, Colo: Lynne Rienner Publishers, 1996: 21-33 Yazar küreselleşmenin kendisinin bir ideoloji olduğunu tartışıyor.

²⁸ Soros, George, *Küresel Kapitalizm Krizi*, New York, Public Affairs Pres, 1998, 57.

²⁹ Apter, David, *Gelişmeyi Yeniden Düşünmek* New York : Sage Publications, 1987 Bölüm 1b. , İyi diyalog kurmuş olanların, düşünceleri ve ilgileri küresel dönüşümün dışında olan diyalog kuramış yoksullara göre ezici bir avantaja sahip olduğunu iddia eden 1999 İnsan Gelişme Raporuna bak.

³⁰ Cox, Robert W. 'Küreselleşme Üzerine Bir Perspektif', James H. Mittlemann, *Küreselleşme: Kritik Yansımaları*. Boulder, Colo: Lynne Rienner Publishers, 1996: 26-27.

rizm gibi soğuk savaş dünyası sonrasında tüm 'izm'lerine tepkiye karşı savunmazlık.³¹

Dünya yeni bir bin yıla girerken, üzerinde yük olan ideolojilerin çökmesi, kişilerin kendi üzerlerindeki kontrol kaybıyla ilgili kavrayış ya da komünal benzerlik ve yazgı, Aydınlanmanın özgürlüğe kavuşan ruhunun halihazırdaki engellenmesi yeni bir mal ve amaç araştırmasındaki bu çatışmaları tahrik etmesi, bütün bunların sonucu ortaya çıkan çağdaş yaşamın güvensizlik ve anomisini yayan şeyin soruşturulması tarihte yaşamsal derecede önemlidir.

Kimin İçin Zenginlik?

İnsan Hakları II.Dünya Savaşının sonundan beri, kesin olarak 1948'den beri, uluslararası gündemdedir, fakat küreselleşmenin bir sonucu olarak ihlalleri yeterince sorgulanmamaktadır. 'Uluslararası insan hakları bildirisi' devletleri insan haklarının uygulanması için sorumlu tutar. Fakat çağdaş dönemde hakların bir çok kez yinelenen ihlalleri özel küresel yetkililerdir, ve daha önce belirtildiği gibi onlar hiç bir kişi ve kurum ya da devlete karşı sorumlu değildirler. İnsan hakları ihlallerinin olduğu yönündeki verilere rağmen, çalışma haklarını da içeren ekonomik ve sosyal haklar üzerindeki küreselleşmenin zararlı etkilerini ortaya koyan etraflı bir incelemeye ihtiyaç duyulur.³² Bireysel politik eylemleri nadir komünal toplumlarda, kötüleşen çalışma koşullarını protesto eden grev ve gösteriler yaygınlaşmaktadır. Politik otoriteler çoğunlukla sivil ve politik haklardaki sınırlamaları arttırarak, ve zaman zaman, iş gücü kullanımında, yaşama hakkı gibi, temel hakları affedilemez bir şekilde ihlal ederek bu mücadeleye karşılık veriyorlar. İnsan hakları NGO'leri özellikle Malezya, Endonezya, ve hatta Çin gibi düşük ücretle çalışılan yerlerdeki, iş aktivitesindeki ve devletin baskısı konusundaki doğal artışla belgelenmektedir.³³

Emek mücadelesine ek olarak, küreselleşme etnik ve dinsel çatışmanın ve şiddetin artmasıyla sonuçlanmaktadır. Küreselleşme ve onunla bağlantılı olarak sosyal değişim yerel seviyedeki parçalanmaları hızlandırmaktadır. Öte yandan, etnik ve dinsel mücadelenin canlanması kişinin üzerinde hiçbir kontrolünün olmadığı küresel güçlere rağmen kimlikleri belirleme ve önemini gösterme çabası olarak anlaşılabilir. Bununla beraber, bu noktada etnik/dinsel mücadelenin dikkatle gözden geçirilmeye ihtiyaç duyan bir diğer boyutu da vardır. Hem yerel hem de küresel olarak belirli bir etnik sınıfın yeri nedir? Bu etnik/ dinsel ve sınıf gibi kategorilerin üst üste gelmesi de olabilir. Örneğin,

³¹ New York Times, 1 Şubat, 1999: A14.

³² Çalışma haklarıyla ilgili olarak önemli konuların ortaya atıldığı ilginç bir tartışma 1997 Aralık'ta Harvard Hukuk Okulunda tartışıldı; *İş adamları ve İnsan Hakları*, 1999 bak. , Harvard Hukuk Okulu İnsan Hakları Programı.

³³ İnsan Hakları İzleme Komitesi Dünya Raporu, 1999. www.hrw.org/hrw/worldreport99/asia/malaysia.htm. Malezya'daki ekonomik düşüşün bir sonucu olarak, çoğunun göz altına alındığında polis acımasızlığını deneyimlediği 30,000'den fazla göçmen işçiyi devletin sınır dışı ettiğini belgeler. İnsan hakları İzleme Komitesinin benzer bir raporunda Çin hükümetinin, çalışma haklarının desteğinde artan işçi huzursuzluğunu durdurma ile ilgili, alıkoyma ve hapis gibi önlemler aldı. İnsan Hakları İzleme Komitesi, www.hrw.org/hrw/baski98/sub/cin2.htm. Endonezya'daki bir raporda ekonomik krizin Çinlilere karşı etnik bir şiddete nasıl yol açtığını inceler.

etnik mücadelenin başladığı Endonezya'da tüccar ve perakendecilerin çoğunluğunun Çinli olduğu iyi bilinir. Böylesi durumlarda, analitik olarak, etnik/dinsel ya da sınıf çatışmasının artan şiddetteki tartışılmaz bir faktör olup olmadığı kritik bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Soğuk savaşın sonu ile Afrika, Güney Afrika Cumhuriyeti hariç, jeopolitik önemini yitirdi. Sonradan Gabon ve Fildişi sahillerindeki bazı büyük Fransız yatırımları, Kenya'daki İngiliz finansesi, Shell petrolün Doğu Nijerya'daki olanaklarına rağmen kıta genel olarak önemsizleştirilmekte ve küresel ekonomiye dahil edilmemektedir. Shell petrol periyodik olarak etnik ve çevresel gruplar tarafından işçi protestoları ile karşılanmaktadır. Böylesi isyanlar Nijerya hükümeti tarafından acımasız bir şekilde bastırılmaktadır. Politik olarak Burundi, Ruanda, Somali ve Liberya gibi bir çok ülke dağılmaktadır, ve şiddet klan ve/veya etnik dizi boyunca ortaya çıkmaktadır. Yalnızca ekonomik gelişmenin gerçekleşmesi başarısız olmadı aynı şekilde özellikle son birkaç yılda, IMF'nin yapısal düzeltme programının vergisi, (örneğin, Gana'da) ücretlerde düşüş, işsizlik, yoksulluğun artması ve eğitim için sermaye içeren sosyal servisteki ani düşme ile sonuçlandı.³⁴

Ayrıca, küreselleşme neticesinde ortaya çıkan tahrip edici sosyal değişimin bir sonucu olarak insan hakları ihlalleri (ister kişi, sivil/politik, ekonomik/sosyal, ister azınlık) en azından bazı durumlarda, toplumların kültürel değerlerinin ve, sonradan, insan haklarının geleneksel ya da tarihsel düşüncelerinin özünü yeniden şekillendirilmesine yol açan normların radikal bir değişimiyle sonuçlanabilir. Bu araştırmanın sonucu diriltiren kimlik problemi ve öneminden dolayı tahmin edilemez. Ya küçük kişisel bir özerklikle özel bir komünizm güçlendirmesi olabilir ya da komünal bağların ve sınıfa dayanan bireysel taleplerin yayılımının çözülmesi olabilir. Eldeki veriler her iki noktaya da işaret eder. Açık bir biçimde, küreselleşme, insan davranışında ve dünyadaki bütün insanların değerlerinde önemli dönüşümlerle sonuçlandığından dolayı, bütün haklar üzerinde zararlı bir etkiye sahiptir. Küreselleşmenin, etnik, sınıfsal, dinsel, ve onlar arasındaki karşılıklı bağıntı, sonuçları tamamıyla kavranabilirse sonraki araştırma hayati derecede önemli olur:

Küreselleşmenin olumsuz darbesi, bu kaydedilmelidir, yalnızca Batılı-olmayan toplumları değil endüstrileşmiş Batı Avrupa, Birleşik Devletler, ve Japonya gibi gelişmiş olanları da etkiledi. Küreselleşmenin sonuçları Birleşik Devletlerdeki yoksul ve orta sınıf için muazzamdır. 'Dünyadaki en zengin ve en üretken ülke ...çok geniş düşük ücret ekonomisine dönüşmektedir. 1995'te Birleşik Devletlerdeki tüm erkek memur ve işçiler saatte genel fiyat yükselişleri çıkarıldıktan sonra 1973'te kazandıklarından %11 daha az kazandı.³⁵ Kevin Phillips'e göre, 'II. Dünya savaşından sonra gevşemiş olan kast ve sınıf kısıtlamaları 1980'lerde³⁶ yeniden ortaya çıkmaya' başladı, ve 1995'le birlikte Federal Merkez Bankası 1989'da Amerikan ev halkının % 1'ini oluşturan en zenginlerin -her birine net değeri en az 2,3 milyon dolar ile - milli hasılanın yaklaşık olarak %

³⁴ Gana'daki ilginç bir yapısal düzenleme analizi için bak. Herbst, Jeffrey. 'Politik Karışmayı Açıklayan İkilem: Karşılaştırmalı Perspektifte Gana Jennifer A. Widner, Afrika saharasındaki Ekonomik Değişim ve Politik Liberalleşme. Baltimore: John Hopkins University Pres, 1994: 182-198.

³⁵ Martin, Hans-Peter ve Harald Schumann, Küresel Tuzak: Küreselleşme ve Zenginliğe Taarruz ve Demokrasi, New York: Zed Book's, 1998, 117.

³⁶ Phillips, Kevin, Zengin ve Fakir Politikası: Refah ve Reagan sonrası dönemde Amerikalı Seçmen Kitlesi. New York: Harper Collins Publishers, 1991: 19.

40'ına sahip olduğunu, ve en zengin Amerikalıların % 20'sinin - 180,000 dolar ya da daha fazla geliri olan ev halkı - milli hasılanın % 80'inden fazlasına sahip olduğunu öğrendi. 1999'le birlikte Parlamento Bütçe Ofisine göre, gelir eşitsizlikleri ev halkının 4/5'inin ekonomik pastadan 1977'de aldıklarından daha küçük bir dilim almalarıyla artarken, en zengin 2,7 milyon Amerikalı en fakir 100 milyonun harcadığı kadar harcıyordu. Yüzyılın sonunda zengin ve fakir Amerikalıların arasındaki açıklık bir uçuruma dönüşmektedir.³⁷ Umulmadık kapital birikimi üst tabakadaki U.S. toplumunda rastlandığından dolayı, en fakirin geliri seviyesi şaşırtıcı bir şekilde % 12,0 düşerken, 1977 ve 1999 arasında orta sınıf ortalama bir ailenin geliri yaklaşık % 3,1 düştü. Aynı dönem boyunca, en yüksek aile gelir seviyesi % 119,7 gibi büyük bir oranla arttı.³⁸ Kapitalist ilkesinin Batı Almanya kapital ve değeri ile yayılması ve küreselleşmesi esnasında bile Geleneksel Alman Doğu Alman kültürü hayatta kalırken, sosyal adaletsizliğin Birleşik Devletlere kadar derin olmadığı gerçeğine rağmen Almanya'daki refah devletinin parçalanması fark edilir.³⁹

Birleşik Devletler bireysellik üzerine dayanan bir toplun olmasına ve yapısal olarak ekonomik ve sosyal haklar görüşüne sahip olmasına rağmen, Franklin Roosevelt'in Yeni Düzeninden Lyndon Johnson'un Büyük Toplumuna kadar refah bir devletin özelliklerinin çoğuna sahipti. Fakat, Ronald Reagan, George Bush, ve Bill Clinton yönetimi süresince refah devletinin yapılaş tarzının çoğu dağılmıştır. Bununla beraber, ekonominin ve kamu hizmetlerinin özelleştirilmesi hükümet politikasına rehberlik eden bir ilke haline gelmektedir. İş sözleşmesi, ve ucuz- emek ülkelerine üretim olanaklarının hareketi gibi şirketlerin yeniden düzenlenmesinin bir sonucu olarak, iyi durumda olan sıradan yurttaşların durumları bozulmaktayken şirketler için rekor ürünler boy ölçüştü. Nisan 2000'de Birleşik Devletler işgücününün % 4,2 olduğu düşünülen işsizlikteki devam eden azalmadan dolayı kendisini övdü. Örneğin, Almanya'nın part-time çalışanların gelirleri göz ardı edilerek istihdam edilmiş olanlar olarak düşünülürken yalnızca aktif olarak iş arayanların dahil edildiği işsizliği saptamak için kullanılan bu yöntemle karşılaştırıldığında bu rakam aldatıcıdır. Ayrıca, istihdamdaki artışın çoğu işçileri orta sınıfa çıkararak ya da onları aynı durumda tutan az marifetli, az ücretli hizmet sektöründedir. Sözleşmeli iş, ücretli kiralama yeni tüzel politikasına oranla yan yararlar sağlamaz. Kamu kurumlarının özelleştirilmesini içeren neoliberal politikalar, sonradan, eğitim harcamalarındaki bir düşüşle, sağlık servislerindeki kısımıyla, yoksul ve işsiz yardımındaki ciddi azalma ile sonuçlanmaktadır.

Hiçbir şey Birleşmiş Devletlerdeki küreselleşmenin sonuçlarını en zengin ve en fakir arasındaki genişleyen gelir uçurumundan, ve '1980'lerin küresel ücret farklılıklarının bir sonucu olarak kırsal ekonominin büyük ölçüdeki çöküşünden daha dramatik olarak gösteremez. Ucuz, gönüllü, kırsal sendikasıız Amerikan işçi artık yeteri kadar ucuz de-

³⁷ Federal Merkez Duyurusu , 1995. Parlamento Bütçe Ofisi, 1999.

³⁸ Parlamento Bütçe Ofisi, 1999.

³⁹ Çoğu Doğu Almanın daha önce sahip olduğu ve şimdi kaybettiği güvenlikleri üzerine olumlu düşüncelerini, ve onlar hangi geleneksel değerler ve normlar kalırsa kalsın kasit olarak parçalanmış gören Batı Alman yatırımcılarının akımlıyla üzülmelerini kaydetmek ilginçtir. Fakat mark (ya da euro) daha çok daha çok kazanmak şimdi sınıf ve statünün belirlenmesiyle standarttır. Çoğunlukla istemeyerek liberalizm Doğu Almanya'nın öncelikli değeri olarak cemaatle yer değiştiriyor. Endlich, Luise, *Yenidünya: Oldukça Kolay Tarihler*: Berlin: Transit Verlag, 1999.

ğildi,⁴⁰ ve sonuç olarak kırsal yoksulluğun iki katı oranında artmaktadır. Birleşik Devletlerdeki küreselleşmenin etkisi destekleyicilerinin onun ileri sürdüğü kadar tüm yurttaşlara cömert olmadı.

İnsan Hakları: Birleşik Devletler, Küreselleşme, ve Gelecek

Açık bir şekilde küreselleşme, zararlı etkilerinin endişelendirdiği kadarı ile, kolonileşmenin ve emperyalizmin yeni bir yorumuna benzetilebilir.⁴¹ Geçen on yıl boyunca sanayi ülkelerine dış toplumlara derin bir şekilde nüfuz ederek büyük miktarlardaki kapital ve gücü biriktirmesinde finansal kurumlar, yatırım bankaları, ve heybetli şirketler yardımcı oldu. Michael Davis'in belirttiği gibi:

Çoğu Doğu Asya toplumlarında çalışma haklarının kötü kullanımı ve muazzam işçi çıkarılması ile ilgili problemler yaşanmaktadır.... Küresel tecavüze çoğunlukla işsizlik, suç, rüşvet ve çevresel bozulma ile birlikte artan problemler eşlik etmektedir.

Küreselleşmenin içkin ilkesi, sanayi güçlerinin ve Batı- dışı ülkelerin yararına dünya çapında ekonomilerin verimliliğini geliştirmek amacı için ekonomik şeffaflığı yaratmaktır. Fakat altı çizilmesi gereken aynı derecede önemli bir varsayım sivil ve politik hakların ekonomik ve büyüme ve gelişmeyi desteklemek amacı ile ekonomik ve sosyal haklardan daha yüksek bir seviyeye eriştirilmek zorunda olunmasıdır. Politik haklar ekonomik gelişme ile özgül olarak bağıntılı görüldüğü için ikincisinin başarılması birincisi olmaksızın imkansız gibi görülür. Felsefi olarak söylersek, John Locke ve Adam Smith'in görüşleri serbest ve kösteksiz bir ekonomiyi yaratmak için birlikte işlemelidir.

Sonuç olarak, küreselleşme talimatı altında Batı dışı uluslar serbest ticaretin yeni liberal ilkelerini, serbest piyasa ve evrensel insan hakları kavramını kabul etmeye zorlanırlar. Ekonomik karmaşaların ya da politik karışıklığın olabileceği göz önüne alınmaksızın onlara çok az seçenek tanınır. Hatta Çin gibi bir güç düşük ücretli üretim olanakları tesis eden yabancı yatırımcıların özendirilmesiyle ekonomik özgürlüğe girişmektedir. Kenya, Etiyopya ve Endonezya gibi güçsüz ve marjinal ülkeler böylesi bir baskıyı önlemede daha az başarılıdır. Artık hemen hemen hiç U.S. ulusal menfaatlerine bir tehdit olmayan Küba politik ve sivil haklar ilkesini kabul ettiğinden ve ekonomik hakların üstünlüğüne dayanan inanç sisteminden vazgeçtiğinden dolayı, politik ve ekonomik sitemini değiştiren U.S. taleplerini kabul etmeyi reddettiği için 40 yıllık bir ambargonun kötü yaşam koşullarına maruz kalıyor.⁴² Umulanın üstün gelmesinin aksine, Malezya

⁴⁰ Phillips, Kevin, *Zengin ve Fakir Politikası: Refah ve Reagan sonrası dönemde Amerikalı Seçmen Kitleleri*. New York: Harper Collins Publishers, 1991: 200.

⁴¹ Rajamoorthy, T. *Gelişme ve İnsan Hakları* Mathews George Chunakara, *Küreselleşme ve İnsan haklarına Etkisi*. Hong Kong: CCA, 1998, 58-73.

⁴² Politik hakların ilgilendirdiği kadarıyla, hakların epeyce denetimsiz kaldığı Küba toplum sektörlerinin olduğu kaydetmek önemlidir. Bu görsel ve temsil sanatlarında böyledir. Camnitzer, Luis *Küba'nın*

başbakanı Manathir Mohamad 1998 eylülünde ekonomik politikadaki devlet egemenliğini yeniden belirterek finansal krizi cevapladı; sınırları kapadı ve mevcut kontrolleri arttırdı.⁴³

Yirmi-birinci yüzyılda Birleşik Devletler diğer herhangi bir ulus ya da imparatorluğun hiç olmadığı kadar güçlü ve egemendir, ve o ortak ve finansal kazançların bir hizmetçisi haline gelmektedir. Hiçbir devlet onunla askeri cesaret konusunda ölçüşemez, ve hiçbiri en azından uzun bir süre için, kendi talepleri için zorlayamaz. Hazine sekreteri Robert Rubin şaşırtıcı bir şekilde Meksika ekonomisinin uygulamadaki kontrolünü hem ekonomiyi hem de U.S. yatırımcılarını küresel uluslar arası para piyasası rejiminin tahriplerinden korumak için aldığı Birleşik Devletler 1995'te yaptığı gibi Meksika'ya ekonomik çöküşten kurtarabilir. Küba'daki kötü beslenme ve yok edilmiş sağlık sistemlerinden dolayı evrensel insan hakları programını kabulü için U.S. taleplerine ülkeyi boyun eğmeye zorlayan durumlar yaratılabilir.⁴⁴ Rus nüfusu yoksulluk ve umutsuzlukla çökerken, Boris Yeltsin'i iktidarda başarılı bir girişimle tutan, Rusya'ya destek sağlayacak olan milyarlarca doları Kıbrıs, İsviçre ve diğer bankların fonlarına atan rüşvetçi seçkinlerin elinde yok oluşunu izlerken, yapısal düzenleme politikalarını sağlamak için Tayland, Endonezya ve Güney Kore'de IMF ile birlikte çalıştı. 1998'de, Birleşik Devletler sistemin Kenya ve Tanzanya'da ki U.S. elçiliklerinin bombalamayı planladığından şüphelendiği Suudi Arabistanlı militan tarafından desteklenen terörist ağının bir parçası olduğundan yanlış bir şekilde şüphelenerek Sudan ilaç santralini bombaladı ve tahrip etti. Ve 1999'da Nato'nun müttefikleri ile birlikte, Kosova'daki Yugoslavya Cumhurbaşkanı Slobodan Miloseviç'in acımasız etnik temizleme hareketini durdurmak için Sırbistan'ı bombalaması 78 gün sürdü. Askeri, ekonomik, ve politik olarak Birleşik Devletler tüm ulusların mücadele etmek zorunda olduğu, ve çoğunluğunda başvurmak zorunda kaldığı bir yirmi-birinci yüzyıl devidir.

Küreselleşmenin yıkıcı ekonomik ve politik etkileri iyileştirilemezse, hem sanayi devletlerini hem onların müşterilerini hem de rakiplerini dogmatizmleriyle boğacaklardır. Birleşik devletler küreselleşen dünyayı yakalamak amacıyla, yalnızca kültürel farklılıkların hoş görülmesi gerektiği önermesini değil aynı zamanda küreselleşmenin çatışma altında birleştirilmesi gerektiği önermesini de kabul etmek zorundadır. Ekonomik karmaşa, etnik şiddet, toplumsal karışıklık ve dinsel çatışma asla tamamıyla yok edilemez fakat uzlaşmayla azaltılabilir. Yalın bir biçimde Birleşik Devletler güçlü olduğundan dolayı bilgi, doğruluk, ya da duyarlılık üzerindeki tekeli bırakmaz. Ne çokulusluların 'ideoloji'lerine değerler yerleştirilir, ne de sermayedarlar insanlığın çoğu gereklilerini ve

Yeni Sanatı. Austin : University of Texas Pres, 1994. Schwab, Peter, *U.S. Ambargosuna Karşı Koyma.* New York :ST. Martin's Pres, 1999 152-156. Fakat güçlük içindeki 40 yıldan sonra Küba'nın komünist partisi ve Fidel Castro Küba politikasını ve insan haklarını, Birleşik Devletler ve onun küreselleşme felsefesiyle olumsuz etkilenmiş bir bağımsızlık ve egemenlikle istemeyenlere karşı bir parça nüans edilmiş ve makul cevaplar geliştirmelidir. Kaplowitz, Donna Rich, *Başarısız Ambargonun Anatomisi: Küba'ya Karşı U.S. İzinleri.* Boulder, Colo.: Lynne Rienner Publishers, 1998

⁴³ New York Times, 2 Eylül, 1998; Saludo, 1998

⁴⁴ Schwab, Peter, *U.S. Ambargosuna Karşı Koyma.* New York :ST. Martin's Pres, 1999: 53-101. Schwab, Peter, 'Küba Sağlık Hizmetleri ve U.S. Ambargosu' aylık baskı 49:6 (Kasım 1997): 15-26. Kaplowitz, Donna Rich, *Başarısız Ambargonun Anatomisi: Küba'ya Karşı U.S. İzinleri.* Boulder, Colo.: Lynne Rienner Publishers, 1998 Buchholz, Corinna A. 'Küba Ekonomik Krizi boyunca Kadınların Sağlık Hizmetleri Kaderi' Bildirisi Adalet Peşinde: İnsan Hakları için Kadınların Küresel Mücadelesi, Lehman Collage, CUNY (24 Mart, 1999) sunuldu.

değerlerini belirler. Bununla birlikte, ciddi ekonomik ve politik baskı ile uğraşmaya devam eden Batılı olmayan ülkeler despotik bir şekilde değişmeye başlamaktadırlar; Birleşik Devletler bunu istediğinden dolayı değil, fakat ahlaki olarak kendi insanların taleplerine cevap vermek zorunda olduklarından dolayıdır, ve bu daha demokratik ve yasal politik düzene doğru nüfuslarının bütünleşmesi için gerekli koşulları yaratacaktır. Her şeye rağmen, Kuzey Peru'daki rondas ülkenin hukuki siteminin rüşvetçi, acımasız, ve çoğunlukla işlevsiz olarak görülmesinden dolayı büyük ölçüde varolmaktadır.

Küreselleşmenin düşünme ilkelerinin insan haklarıyla uyumlu olması için değiştirilmesi gerekir. Üstelik, kültürel rölativistlerin ve evrenselcilerin ilkelerinin bütünleşmesi daha az acı, daha az yıkıcı bir küreselleşmeye yol alınmasıyla olacaktır. Küresel bilgi yolu bu süreci kolaylaştırabilir. Bir dünya gücü olan, Birleşik Devletler ilk ve en önemli olarak insan hakları arenasındaki çeşitliliği kabul etmek zorundadır. Bu kitapta birçok tartışmanın bu konuya değinmesine rağmen apaçık olarak farklı ve ayrı felsefelerin uyumunun küreselleşme bağlamında nasıl başarılabileceği daha fazla araştırma ve analiz gerektirir.

Küreselleşme yok olmayacak. Bununla birlikte, tırmanan memnuniyetsizlik ve sonuçlarına itiraz olmasına rağmen, kişi, onun yeni bir dünya düzeni olduğunu düşünür. (Örneğin, Aralık 1999'da Washington, Seattle'da WTO toplantısına karşı şiddet ve pasif direniş kaydedilebilir.) Yeni bir bin yılda hakim konu farklı görüşlere sahip, farklı değerler anlatan, ve farklı fakat ayrı çoklukların birleştiren dünya vatandaşlarının sınıflandırılmış insan hakları perspektiflerinin nasıl düzenlenebileceği ve çokluğu tek bir çizgi-de nasıl harekete geçirilebileceği olacaktır. Gücün bir sonucu olarak sergilediği gurura rağmen Birleşik Devletler daha uyumlu ve daha az dogmatik olabilirse bu nokta politik olarak daha idare edilebilir bir hâle gelecektir. Uygun bir şekilde, çoğu Batı-dışı ülkelerin liderlerince, zorunlulukla, özellikle cinsiyet hakları ve ulusal, dinsel, etnik azınlık hakları konusunda, her kültürün kendi ayırıcı değer sistemlerinin bağlamında bile, daha açık ve demokratik politik ve ekonomik bir toplumun sağlanması gerekli olacaktır.

Küreselleşme yalnızca, bir itaat felsefesi olan, emperyalizmin bir diğer biçimi olarak devam etmeyecekse o zaman insan haklarının farklı görüşleri özellikle Birleşik Devletler ve en uygun diğer uluslarca kabul edilmiş olacaktır. Bununla birlikte, uygun kurallar ve kısıtlamalar çokuluslu şirketlerin şimdiki serbest-tuttuğunu koparma finansal aktiviteleri üzerinde etkili olacaktır. Yalnızca o zaman küreselleşme gerçekten küresel olacaktır ve sadece, küreselleşme terimi, genelde anlaşıldığı biçimiyle tek-tarafli bir yayılım olmayıp, denetimli bir açılım olarak (oxymoron) anlaşıldığında, dünyanın ortak bir dinsel görüşü olmayacaktır.

Çeviren: Ayşe YAVUZ